

MARIBORSKI

Cena 1 Din

VEČERNIK

Uredništvo in uprava: Maribor, Gosposka ul. 11 / Telefon uredništva 2440, uprave 2458
Izhaja razen nedelje in praznikov vsak dan ob 10. uri / Velja mesečno prejemnik
v upravi ali po pošti 10 Din, dostavljen na dom 12 Din / Oglaš po ceniku / Oglaš
sprejema tudi oglašni oddelček „Jutra“ v Ljubljani / Poštai čekoval račun št. 11400

„JUTRA“

Prihodnja tri leta bodo odločilna

EKSPOZE ČESKOSLOVAŠKEGA ZUNANJEGA MINISTRA.

Českoslovaški zunanji minister dr. Edvard Beneš je podal v torek v parlamentu ekspozicijo o evropski politiki, v kateri je bil nenavadno odkritosrčen, da si morda vendarle ni povedal vsega tako, kakor je v resnici. Voditelj českoslovaške zunanje politike, eden najmočnejših stebrov male antante in mož svetovnega ugleda je brez navadnih diplomatskih zavijanj povedal, da je povzročila revolucija narodnih socialistov v Nemčiji izpremembo vse evropske kontinentalne politike, hkrati pa tudi hudo krizo Društva narodov. Štirinajst let evropske vojne politike, je dejal, je bilo izpolnjenih z boji za zagotovitev evropskega miru po pariških mirovnihih pogodbah, pri čemer je pa bilo tudi v taboru držav zmagovalk jasno, da ne bo mogoče trajno držati premaganih držav v podrejeni vlogi in bo treba prej ali slej oba tabora pomiriti ter s postopnim kompromisom doseči mirovno organizacijo, zgrajeno na načelih Društva narodov. Teritorialne klavzule naj bi bile in bi morale ostati nedotaknjene.

Nemška narodnosocialistična revolucija je ta postopni proces prekinila. Toda motil bi se, kdor bi mislil, da so cilji in ideali Strassemannove politike bili daleč oddaljeni od končnih ciljev sedanje Hitlerjeve Nemčije. Ločili so se samo po metodah in taktiki. Od zdržitve nemškega naroda po revoluciji l. 1848. gradi nemška politika vsenemški temelji, in sicer prav tako v politiki nekdanje Viljemove države, kakor v politiki Hitlerjevega tretjega rajha. S tem mora Evropa računati kot z dovršenim, danim dejstvom in se po tem ravnanati. Kakor pa se je Evropa uprla stremljenjem cesarja Viljema, tako se upira hotenjem Adolfa Hitlerja. Skoraj v vseh evropskih državah se že izvajajo posledice, izvirajoče iz pokrenjene nemške ekspanzije. To je vzrok in smisel nenadnega splošnega nezaupanja nasproti Nemčiji in njene današnje politične izolacije. Zato bo tudi današnja Nemčija kmalu spoznala ta položaj v Evropi. Nemška težnja bo sedaj najbrže spraviti pogajanja za razorožitev na terenu veselih z eventualno pritegnitvijo še katerih drugih, direktno zainteresiranih držav. Če se to zgodi, se bo moralo Društvo narodov ponovno spustiti v boj za načela enakosti med narodi in državami in ohranitev svojega doseganega demokratičnega stališča v mednarodni politiki. Izstop Japonske in Nemčije ter nekateri pojavi v italijanski politiki bi utegnili biti podlaga za to.

Huda kriza, ki jo preživlja Društvo narodov in se je z izstopom Nemčije še povečala, bo izzvala, če se ne doseže sporazum o razorožitvi, med narodi še

nove spore, obenem pa spravila v nevarnost obstoj Društva narodov. V zvezi z novo nemško politiko in s celotnim položajem je bila logična posledica preureditev sil v Evropi. Tako lahko pride do francosko-angleškega zblizanja, a izpreminja se tudi javno mnenje v Ameriki. Tudi italijanska politika se je deloma izpremenila po posledicah, ki so nastale iz nacionalnega dinamizma nove revolucionarne Nemčije. Tudi v srednji Evropi so bile ustvarjene nove podlage za politične zveze. Spor med Avstrijo in Nemčijo je postal skupen evropski problem. V tej atmosferi se je tesneje združila mala antanta in Poljska se je bolj naslonila nanjo. Skoraj vse države vidijo nevarnost sporov in se pripravljajo nanje s koncentracijo svojih moralnih, političnih in gospodarskih sil. Vse to je pa prineslo tudi nekaj koristnega, ker so dogodki izredno razčistili razmere, kajti postopanje nekaterih držav se je zdelo prej zagonetno. Naposled tudi razorožitveni problem ni bil svetu dovolj raztolmačen, kakor ne položaj v Nemčiji. Nadalje je postala politika nekaterih držav ali skupin držav sedaj bolj izrazita in bolj smotrena, dasi so še vse rezervirane in čakajo, kako se bodo razvijale notranje razmere v Nemčiji. Razčistil se je tudi problem Društva narodov in njegovo razmerje nasproti velesilam. Kljub vsemu more evropska diplomacija prav sedaj zagotoviti svetu mir in mednarodno sodelovanje. Zaenkrat ni prav nič treba strahiti z nevarnostmi, toda časi so resni in moramo biti brez izjeme pripravljeni za izpolnjevanje vseh dolžnosti.

Današnji mednarodni položaj je pač takšen, da bodo prihodnja tri leta evropske politike v razvoju Evrope odločile o miru in redu ali o sporih in morda tudi vojni, o mirovnem sodelovanju ali o zmeđi. Storili bomo vse, da bomo pomagali ohraniti mir in sodelovanje v Evropi. Vsi evropski politiki so sporazumni v tem, da bi bilo blazno pognati Evropo v spore, v katerih bi se moral pogubiti predvsem oni, ki bi jih izzvali. Že leto 1934., ki bo gotovo zelo razgiban, bo pokazalo, v katero smer se razvijajo dogodki, kajti v tem letu bo treba brezpogojno rešiti razorožitveni problem. Ob koncu pa je českoslovaški zunanji minister dr. Beneš izrazil še prepričanje, da bo vsa českoslovaška javnost za vlado in da bodo vse politične stranke razumele dolžnosti, ki jim jih nalaga sedanjost. Tako nam je v marsičem nalil čistega vina, predvsem pa nam je povedal dovolj odkrito, da se bližamo izredno resnim časom, časom velike odločitve o nadaljnji usodi Evrope in sveta.

ROMUNSKI PRESTOLONASLEDNIK V BEOGRADU.

BEOGRAD, 2. novembra. Včeraj jutraj je prispel na povratku iz Švice semkaj romunski prestolonaslednik Mihael, ki ga je sprejela na kolodvoru Nj. Vel. kraljica. Prestolonaslednik bo ostal v Beogradu dva do tri dni.

ČESKOSLOVAŠKA ZA LETALSTVO.

PRAGA, 2. novembra. Minister za narodno obrambo Bradač je zahteval znatno zvišanje kreditov za vojaško letalstvo in utemeljil svojo zahtevo s tem, da bo v bodočih vojnah najmočnejše in najodločilnejše orožje letalstvo. Brez močnega letalstva je Českoslovaška v primeru vojne obsojena na katastrofalno uničevanje ljudi in lastnine.

Državni komunizem v Združenih državah

ČE SE SEDANJA AKCIJA NRA PONESREČI, BO UVEDEL ROOSEVELT DRŽAVNI KOMUNIZEM. VSAK AMERICAN BO PREJEMAL 5000 DOLARJEV NA LETO. NAKUPOVANJE ZLATA. FORD SE JE VDAL.

WASHINGTON, 2. novembra. V tukajšnjih finančnih krogih je izzval pravo osuplost članek gospodarskega strokovnjaka Perla, ki je svetovalec predsednika Roosevelta v finančnih in gospodarskih vprašanjih. V članku se navaja, da bo predsednik Roosevelt v primeru, da sedanji njegovi ukrepi za vzpostavitev ameriškega narodnega gospodarstva ne bi rodili pričakovanih rezultatov, uvedel neko vrsto državnega komunizma. V tem primeru bi izgubila vsa zasebna podjetja in bi vsak ameriški državljan prejemal na leto 5000 dolarjev dohodkov. Oni krogi, ki presojujejo položaj mirnejše, ne verjamejo takim načrtom predsednika Roosevelta, kakor jih navaja Perl, vsekakor pa je ta članek še povečal razburjenje, ki trenutno objema vso Ameriko.

Finančno ministertvo demantira vesti, da je ameriška vlada že pričela kupova-

ti zlato na tujih tržiščih. To nakupovanje se bo pričelo vsekakor v najkrajšem času, začelo pa se doslej še ni edinole zato, ker je potrebna poprejšnja podrobna zdravna organizacija. Finančni prvak Jones se je predvčerajšnjim sestal s predsednikom Rooseveltom in nato izjavil, da se bo nakupovanje zlata v tujini pričelo že v nekaj dneh. Zlato se bo kupovalo ne le na evropskih tržiščih, temveč tudi v Južni Afriki. Krogi finančnega ministertva dalje izjavljajo, da nakupi zlata, ki se pripravljajo, nikakor ne bodo tajni. Eden glavnih ciljev predsednika Roosevelta je dvigniti ceno zlata.

NEW-YORK, 2. novembra. »New York Herald« poroča, da je Henry Ford pristal na zahteve generala Johnsona in izjavil pripravljenost, da uvede od 7. novembra dalje delovni čas in dneve v smislu disciplin NRA.

Predmeti razgovorov na sestanku na Donavi

KOMENTARJI BOLGARSKEGA IN ROMUNSKEGA TISKA. — NAJPRED POLITIČNI, NATO PA GOSPODARSKI SPORAZUM.

SOFIJA, 2. novembra. Bolgarski in romunski tisk objavlja dolge komentarje o sestanku bolgarskega in romunskega kralja v navzočnosti državnikov obeh držav in izražata prepričanje, da bo ta sestanek tudi rodil bogate sadove. »Utro« piše, da je stavil Titulescu na romunski kraljevi jah ti celo vrsto predlogov glede ureditve in utrditve miru na Balkanu. V imenu Romunije, Jugoslavije in tudi Turčije je Titulescu v navzočnosti ministrskega predsednika Vajde Voevoda predlagal bolgarskemu predsedniku vlade Mušanovu, naj bi Bolgarska sklenila z vsemi balkanskimi državami regionalno pogodbo o nevtralnosti za dobo 10 let. Vsi ti pakti bi se po izteku te dobe združili v enotnem bal-

kanskem Locarnu. V protikoncesijo pa bi se vse države zmagovalke obvezale v roku 10 let ukiniti in zbrisati obveznosti, ki jih nalaga Bolgarski neuviltska pogodba. Na ta način bi bil po Titulescovem naziranjju mir na Balkanu za daljšo dobo zagotovljen. V zelo živahni debati je zahteval bolgarski ministrski predsednik, da bi balkanske države najprej izpolnile svoje obveznosti v smislu newillske pogodbe, to se pravi: da bi najprej rešile politična in šele nato gospodarska vprašanja. Obenem je bil dosežen tudi sporazum glede drugega sestanka bolgarskega in romunskega kralja, ki naj bi bil v času med 7. in 15. januarjem 1934.

Turške proslave

ANKARA, 2. novembra. Anatolska agencija poroča: Posebna sovietska delegacija z ljudskim komisarjem za vojsko generalom Vorošilovim na čelu je obiskala predvčerajšnjim prosvetno in književno razstavo. Nato je general Vorošilov prisostvoval svečani otvoritvi nove bolnišnice, ki bo lahko sprejela 240 bolnikov. Otvoril jo je predsednik vlade Izmet paša. Tudi predvčerajšnjim je bila prirejena cela vrsta svečanosti v zvezi s proslavo desetletnice turške republike. V zadnjih treh dneh je bilo posvečenih v raznih krajih Turčije nad 300 novih šol in nad sto novih socialnih ustanov. Mimo tega je bilo posvečenih prav toliko temeljev za razne nove ustanove. Med svečanostmi so poslane vse vasi in mesta cele Turčije v Ankaru grude zemlje, da tako simbolično pokažejo edinstvo naroda in svojo vdanost državnemu vladarju Gaziju Mustafa Kemal paši.

ZBLIZANJE AVSTRIJE IN NEMČIJE.

DUNAJ, 2. novembra. Eden izmed bivših prvakov narodno-socialistične stranke v Avstriji dr. Walter Riehl je v nekem razgovoru izrazil upanje, da se bodo odnošaji med Avstrijo in Nemčijo v najkrajšem času spremenili in da bo prijateljsko razpoloženje izpodrinilo sedanje sovraštvo. »Reichspost« komentira to izjavo in pravi, da je dr. Riehl, čeprav se-

daj več ne zavzema svojega prejšnjega mesta v narodno-socialističnem pokretu, vendar obdržal neke zveze z vodstvom in tiči prav v tem vzrok, da daje take optimistične izjave.

Kolinska

PRAVA
Kolinska
CIKORIJA

CIKORIJA

**PRAVI DOMAČI
IZDELEK**

Razkol francoskih socialistov

PARIZ, 2. novembra. Sklep izvršilnega sveta socialistične stranke, ki bo predložen kongresu stranke, da se namreč vsi nesocialisti pod vodstvom Renaudela izključijo iz stranke, ker so nasprotno sklepu vodstva stranke glasovali za Dadierjevo vlado, je izzval razumljivo razburjenje med nesocialisti. Iz njihovih krogov se doznavajo, da bo kongres nedvomno potrdil ta sklep, na kar so pa oni pripravljani in so že ukrenili vse potrebno, da ustanove novo stranko in novo zbornično frakcijo. Vendar so pa zmeri socialisti storili vse, da bi dosegli sporazum in se stranka ne bi razcepila. Kot posredovalca so izbrali voditelja druge socialistične internacionale Vandervelda. Že v nekaj dneh se bo videlo, koliko in čem bo intervencija usnela.

Dnevne vesti

Tam na božjih njivah...

Praznik pokojnih na mariborskih pokopališčih.

Čeprav je bilo oba dneva pred praznikom Vseh svetih skrajno slabo vreme, vendar to ni oviralo meščanov, da ne bi pohiteli na počivališča pokojnih, na božje njive, in ne bi z ljubečimi rokami okrasili nemih grobov, ki hranijo v sebi nekaj toplote, sedaj troneča srca. Ko je v noči na praznik pomehal naliv in se je zjutraj pokazalo jesensko solnce, so se pričele valiti proti pokopališčem množice ljudi, gruče vdov, vdovcev in sirot ter svojcev onih, ki so legli v hladni grob, ker se je izpolnilo nad njimi: »Prah si in v prah se povrneš!« ... Ze v prvih jutrnjih urah so se pokopališča spremenila v cvetoče vrtove dehtečih krizantem in poznega jesenskega cvetja. Prav živahno je bilo na mestnem pokopališču, nič pa niso zaostajala magdalensko, frančiškansko in staro mestno pokopališče. Povsod so se marljivo gibale črne postave in skrbno ter ljubeče rahljale zemljo.

Vreme je obviselo ves dopoldne in tudi popoldne. Dolge procesije so romale k popoldanskemu blagoslovu, pri katerem so peli nagrobnice združeni pevski zbori Ipavčeve župe, godba pa je igrala žalostinke.

Svojih pokojnih tovarišev se je spominilo mariborsko Slovensko obrtno društvo, ki je korporativno počastilo spomin preminelih tovarišev in obiskalo tudi grob rajnega Jožeta Volčiča, ob katerem je igrala obrtniška godba. Pozabljeni pa tudi niso bili vojaški grobovi, ki jih je šolska mladina okrasila s cvetjem in prižgala na njih sveče. Četa domačega pehotnega polka je izkazala žrtvam s salvo čast in tako proslavila njihov spomin.

V farnih cerkvah so bile popoldne po blagoslovu na pokopališčih mrtvaške večernice. Iz stolnice je krenila potem dolga procesija vernikov na staro mestno pokopališče, kjer je počastila spomin svetitelja našega naroda, lavantinskega vladike Antona Martina Slomška. Večerno zvonjenje po vseh cerkvah pa je opominjalo meščane na današnji dan, na dan vernih duš.

Dr. Vilko Baltič ponovno imenovan za predsednika Pokojninskega zavoda. Minister za socialno politiko in narodno zdravje je imenoval za nadaljnjih 5 let dr. Vilka Baltiča za predsednika Pokojninskega zavoda za zasebne nameščenice v Ljubljani.

Novo nadzorstvo mariborske Borze dela. Pri mariborski Borzi dela je imenovan nov nadzorstveni svet, ki ga tvorijo kot predsednik magistratni ravnatelj g. Rodošek, kot zastopnik delodajalcev g. Tone Vahtar, kot predstavnik delojemalcev pa g. Josip Ošlak.

Nova uprava ljubljanske borze dela. Minister za socialno politiko in narodno zdravje je imenoval novo upravo javne borze dela v Ljubljani. Za predsednika je imenovan dr. Ivan Karlin, v upravo pa za delodajalce Josip Rebek, Stane Vidmar in Anton Rojina, za delojemalce pa Vladimir Kravos, Peter Lombardo in Joža Golmajer. Na prvi seji je nova uprava izvolila ravnateljstvo, ki ga tvorijo dr. Ivan Karlin, Stane Vidmar in Vladimir Kravos.

Poroke. Pretekli dnevi so se v Mariboru poročili: Anton Avguštinčič, trgovec, in Karolina Ilgova; France Weingerl, zidar, in Helena Križaničeva; Jože Berlot, delavec drž. železnice, in Ana Panceva; Konrad Božič, čevljarški pomočnik, in Julka Jelenova; Friderik Potisk, čevljarški mojster, in Marija Cafutova; Simon Beziak, železničar, in Alojzija Horvatova ter Alojzij Flis, mesarski pomočnik, in Angela Kajzerjeva. Bilo srečno!

Smrtna kosa. V tukajšnji bolnišnici je danes zjutraj preminil v starosti 68 let staroupokojeni železniški sprevodnik g. Ivan Kavčič. Blagega moža, ki so ga vsi čislali, je rešila smrt dolgega trpljenja. Pokopali ga bodo jutri v petek ob 8. zjutraj in bo pogreb iz mrtvašnice v bolnišnici na pobreško pokopališče. Bodi mu ohranjen lep spomin!

Iz seje mariborskega mestnega sveta in upravnega odbora. Mariborski mestni svet in upravni odbor sta imela pretekli ponedeljek zvečer pod predsedstvom mestnega župana g. dr. Lipolda svoji seji, na katerih sta obravnavala razne točke zadeve občinskega gospodarstva. Upravni odbor je rešil več personalnih zadev, mestni svet pa je izdal gradbeno dovoljenje mestnemu stavbeniku Rudolfu Kiffmannu za adaptacijo stanovanjskega poslopja na Meljski cesti, uporabna dovoljenja pa je podelil Mariji Belovi za trinadstropno stanovanjsko in trgovsko hišo ob Dvořakovi cesti, Josipu in Teji Pirihovi za dvanadstropno stanovanjsko in trgovsko hišo na Meljski cesti, Ivanu Kranerju za enonadstropno stanovanjsko hišo v Turnerjevi ulici, Francu Šobru za moderni zidani kurnik pri hiši na Kralja Petra trgu, Ivanu Majcemu za nadzidano nadstropje na hiši v Židovski ulici in tekstilni tvornici Doctor in drug za pritlično leseno stanovanjsko hišo v Tvorinški ulici.

Iz učiteljske službe. Nameščenici so na meščanskih šolah naslednji absolventi in absolventke višje pedagoške šole: Joško Kos, učitelj osnovne šole v Mariboru, na mešano meščansko šolo v Vel. Bečkerek; Stanislava Poljančeva, učiteljica osnovne šole v Mariboru, na mešano meščansko šolo v Vel. Bečkerek; Avgusta Šuligojeva, učiteljica osnovne šole v Šmartnem, na meščansko šolo v Štarem gradu; Ana Kotnikova, učiteljica osnovne šole pri Sv. Jakobu, na meščansko šolo v Kaniži; Josip Rupnik, učitelj osnovne šole pri Sv. Emi, na meščansko šolo v Drnišu; Vlado Bertonec, učitelj osnovne šole pri Sv. Petru pri Mariboru, na meščansko šolo v Mariboru; Ljudmila Šajnova, učiteljica osnovne šole v Črni, na meščansko šolo v Imotskem; Viljem Kunst, učitelj osnovne šole v Ormožu, na meščansko šolo v Kavadarju; Franjo Iglar, učitelj osnovne šole v Mežici, na meščansko šolo v Doljem Miholcu; Drago Klinc, učitelj osnovne šole v Vojniku, na meščansko šolo v Vojniku; Julijana Šušteršičeva, učiteljica osnovne šole v Šoštanju, na meščansko šolo v Ljutomeru; Josip Novak, učitelj v Ormožu, na meščansko šolo v Ormožu; Albert Zervaj, učitelj pri Sv. Bolfenku, na meščansko šolo v Trbovljah; Danica Grudnova, učiteljica v Braslovčah, na meščansko šolo v Senovem; Franjo Haberman, učitelj osnovne šole v Mariboru, na meščansko šolo v Mariboru in Vera Černigojeva, učiteljica v Apačah, na meščansko šolo v Slov. Bistrici.

Mojstrska izpitna predavanja, ki jih priredi mariborska poslovalnica zborničnega obrtnopospeševalnega zavoda, se začnejo v četrtek, dne 9. t. m. ob pol 8. uri zvečer. Interesenti, ki so se že prijavili, bodo o tem obveščeni pismeno. Tisti interesenti, ki se prijavijo še pred začetkom, se morejo zbrati točno ob določeni uri v risalnici deške meščanske šole (poslopje državne realke) v Krekovi ulici, nasproti Narodni banki. S seboj je prinesiti mali zvezek za beležke in svinčnik. Doslej se je javilo že okrog 40 udeležencev.

Posestno gibanje. Posestnika Mirko in Marija Blaznikova sta prodala hišo v Beograjski ulici št. 43 Ludviku Šestanu za 162.000 Din; posestnik Franjo Tanalarič je prodal hišo v Beograjski ulici Mariji Klaričevi za 72.000 Din; trgovec Franjo Skušek je prodal hišo št. 8 v Smetanovi ulici zdravniku dr. Krausu za 300.000 Din; gostilničarka in posestnica Marija Božičeva je prodala drugo polovico hiše v Tattenbachovi ulici odvetniku dr. Lašiču za 240.000 Din; tvrdka »Jugotekstil« pa je kupila zemljišče in stanovanjsko poslopje na Meljski cesti od posestnika Karla Veleja za 300.000 Din.

Ljudska univerza v Mariboru. V petek 3. novembra bo spominška proslava 50-letnice smrti velikega ruskega romanopisca Turgenjeva. Vsemu svetu je drag spomin tega ruskega genija, nam Slovonom pa še dvojno. Nosimo ga v svojih srcih. Kot predavatelja smo pridobili znanega ruskega filozofa, g. univ. prof. dr. Spektorskega iz Ljubljane, ki bo govoril o temi »Turgenjev in ruska družba«. Predavatelj bo govoril v hrvaščini.

Združenje brezposelnih učiteljev ima uradne ure vsak petek in torek od 10. do 12. ure v Delavski zbornici.

Lep uspeh akcije Slovenskega ženskega društva za poplavlence. Včeraj na praznik Vseh svetih so pri vhodih na pokopališča pobirale članice mariborskega Slovenskega ženskega društva prostovoljne prispevke za poplavlence. Nabrale so lep znesek 5.036 Din. Njihova požrtvovalnost zasluži vse priznanje.

Naši mornarji stopajo na plan. Naša vojna mornarica je postala pred 15. leti dejstvo in se od takrat stalno razvija v čast in ponos naše zedinjene domovine. Te dni je imela svojo slavo, ki jo bomo tudi v Mariboru primerno proslavili. V ta namen bo priredila novo ustanovljena mornarska sekcija »Jadranske straže« v Mariboru svojo prvo tovrstno proslavo v soboto 4. t. m. ob 20. uri v veliki dvorani Narodnega doma. Vsa mariborska javnost se vabi, da se proslave polnoštevno udeleži in tako pokaže smisel za naše morje, zlasti pa za našo vojno mornarico kot varuhinjo naših najvažnejših interesov na Jadranu. Prireditev bo obsegala mimo kratkega predavanja o postanku naše vojne mornarice tudi svoj zabavni del, zasnovan v prvi vrsti na naši lepi narodni pesmi, godbenih točkah in prosti zabavi s plesom. Vstopnine ni.

Brezposelni učitelji. Če bo lepo vreme, priredimo v nedeljo 5. t. m. družaben izlet k Šmarjeti ob Pesnici. Zbirališče ob pol 11. uri na koncu Tomšičevega drevoreda. Vabljeni ste vsi. Tajnica.

Sožalje jugoslovanskih časnikařev francoski vladi. Ob smrti velikega in plemenitega sina francoskega naroda Paula Painlevéja, velikega prijatelja jugoslovanskega naroda in naše omladine, je poslalo novinarsko združenje predsedniku francoske vlade brzojavko, v kateri je izreklo francoskemu narodu iskreno sožalje.

Nalezljive bolezni. V času od 8. do 14. oktobra je v naši banovini obolelo za nalezljivimi boleznimi 86 oseb, in sicer: za davico 51, za grizo 13, za tifusom 8, za šenom 5, za škrlatico 4, za krčevito odrevenelostjo in za otročično vročico po 2 osebi, za otrpnenjem tilnika pa 1 oseba. Umrlo je 10 oseb: za grizo 5, za davico 2, za škrlatinko 2, za krčevito odrevenelostjo pa 1 oseba.

Službeni list dravske banovine objavlja v letošnji 88. številki: zakon o društvu Rdečega križa kraljevine Jugoslavije in pojasnilo o takšah za gradbeno in uporabno dovoljenje.

Smrtna obsodba. Obširno je ljubljansko časopisje poročalo o groznem zločinu, ki je bil izvršen v Št. Vidu pri Stični in o razpravi pred novomeškim velikim kazenskim senatom, kjer so se zagovarjali radi zverinskega umora Amalije Malijeve njen brat Andrej Mali, njegov brat Anton Mali in ljubica Andreja Malija, Marija Golmajerjeva. Razprava je bila končana v sredo pretekli teden, sodbo pa je sodišče izreklo šele pretekli torek. Veliki kazenski senat je spoznal vse tri obtožence za krive in je obsodil Andreja Malija na smrt, njegovega brata Antona Malija na 20 let, Marijo Golmajerjevo pa na 8 let težke ječe.

»Lepo Vido«, (sedanjemu času primerno) dramo s petjem v 5 dejanjih, bo igral v nedeljo 5. novembra ob 16. uri v dvorani Renčelj Sokol II Pobrežje.

Radio Ljubljana. Spored za petek 3. novembra: Ob 11: šolska ura; »Polharji«, predava Miroslav Zor; 12.15: plošče; 12.45: poročila; 13: čas, plošče; 18: plošče; 18.30: predavanje »Narodne obratnosti«; 19: »Sokolstvo«, predava Ambrožič; 19.30: plošče; 20: prenos iz Zagreba; 22: čas, poročila, radio-jazz.

Kino Union. Od danes dalje vefilm krasnih melodij, petja in zvokov nesmrtnih Schubertove glasbe »Pesmi mojega hrepenenja« z Marto Eggert, Luizo Ulrich in Hansom Jaray-em.

Grajski kino. Do vključno torka 7. novembra eden najlepših in največjih filmov, kar jih je do danes stvorila filmska industrija, »Planine kličejo«. V glavni vlogi Louis Trenka. V predpripravi najnovejši film Gustava Fröhlicha »Solčni žarki«. Vefilm z Gustavom Fröhlichem in Annabelo.

Živčno bolnim in otožnim nudi mila naravna Franc-Jozefova voda dobro prebavo, jasno glavo in mirno spanje. Po izkušnjah znamenitih zdravnikov za živčne bolezni je uporaba Franc-Jozefove grenčice pri težkih obolenjih možganov v hrbtnega mozga najtopleje priporočati. 80; vreme je hladno in jasno.

Narodno gledališče

Četrtek, 2. novembra. Zaprtlo.

Petek, 3. novembra. Zaprtlo.

Sobota, 4. novembra ob 20. uri »Pop Cira in pop Spira«. Premiera.

»Pop Cira in pop Spira«. To komedija, ki je zlasti v Beogradu in Zagrebu stalno na repertoarju, bodo vprizorili prvič v slovenskem jeziku v mariborskem gledališču ter bo premiera to soboto 4. t. m. Komedija je dramatizacija romana znanega srbskega pisatelja Stevana Sremca ter ima pet dejanj in intermezzo. Prikaže nam na jako zabaven način začetek in konec smešnega spora med dvema pravoslavlnima popoma, ali prav za prav med njunima ženama. Dejanje se godi sredi preteklega stoletja v neki vasi v Banatu. Režijo vodi H. Tomašič, popa igraata Harastovič in Gorinšek, njuni ženi Zakrajškova in Dragutinovičeva. Sicer nastopijo še Kraljeva, Savinova, Starčeva, Udovičeva, Barbičeva, Gorinškova, Založnikova, Tovornikova, Rasberger, Blaž, Tovornik in Medven.

Doraščajoči mladini nudimo zjutraj čašico naravne »Franz Josefove« grenčice, ki dosega radi tega ker čisti kri, želodec in čreva pri dečkih in deklicah prav znatne uspehe. V otroških klinikah se uporablja »Franz Josefova« voda že pri malih največ težko zagatenih bolnikih. »Franz Josefova« voda se dobiva v vseh lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

Zavarovalnica za žrtve letalske nesreče v Ljubljani. Zavarovalnica, pri kateri zavaruje naša družba za letalski promet svoje potnike, bo izplačala svojcem ponesrečenih potnikov vsakemu 370.000 Din. Skupno bo izplačala naslednikom potnikov, ki so se ponesrečili pri letalski nesreči 12. septembra v Ljubljani, 2 milijona 200.000 Din.

Luksuzni davek za krojaška dela. Oddelek za davke pri finančnem ministrstvu je izdal pojasnilo glede vprašanja, kako se pobira luksuzni davek za konfekcijo v primeru ko krojač ne da materiala za izdelavo, marveč naročnik. Če je naročnik konfekcije trgovec, industrijec ali kaka druga oseba in ne privatna stranka, tedaj se smatra kot proizvajalec in mora plačati luksuzni davek.

Čajkano priredi Pomočniški odbor združenja trgovcev v Mariboru dne 5. novembra ob 17. uri v Beli dvorani »Uniona«. Vsi najvljudneje vabljeni!

Izlet v Prago. Izredna prilika za obisk Prage se nudi udeležencem tega izleta, ki ga priredi od 11. do 19. XI. Zveza jugoslovansko-češkoslovaških lig v zvezi z Zavodom za pospeševanje zunanje trgovine, društvom »Putnik« in radio-postajo Beograd. Na sporedu je obisk Prage, Karištajna, Plzna, Karlovih Vary, Bratislave, Dunaja in Budimpešte. V Pragi bo oficilen sprejem pri primatorju in na jugosl. poslaništvu. Cena vožnje znaša Din 750, ves aranžma pa 2.005 Din. Z ozirom na to, da predstavlja ta izlet primerno oddolžitve za številne obiske čeških bratov v naši državi tekom preteklega sezone, je pričakovati številne udeležbe. Informacije, prijave in vplačila pri »Putniku«, Aleksandrova c. 35.

Tri žrtve narasle Mure. Kakor poročajo iz Čakovca, je pretekli torek narasla Mura zahtevala tri človeške žrtve, katerih identiteta še ni ugotovljena. Priča strašnega dogodka je bil neki mlinar, ki je od daleč opazoval, kako so se trije moški, ki so se vračali iz vinograda, vkrkali v čoln, da bi se prepeljali na drugi breg. Ko so zašli med vrtince, se je čoln prevrnil in so deroči valovi pokopali vse moške, ki so v smrtnem boju klicali zaman na pomoč.

Štorklja v Tomšičevem drevoredu. Včeraj rano zjutraj se je nutil pasantom v Tomšičevem drevoredu mučen prizor. Viničarka Marija V. iz Počehove je bila namenjena k maši. Nepričakovano pa jo je med potjo v Tomšičevem drevoredu vsčipnila štorklja. Radi hudih bolečin se je zgrudila na tla in brez vsake pomoči povila krepko deklico. Srečno mater je neki voznik vzel na voz in prepeljal na njen dom.

Vremensko poročilo mariborske meteorološke postaje. Davi ob 7. uri je kazal toplomer 4,2 stopinje C; minimalna temperatura je znašala 4 stopinje C; barometer je kazal pri 16 stopinjah 737,6, reduciran na ničlo pa 735,8; relativna vlaga

Združenje brezposelnih učiteljev

USTANOVNI OBČNI ZBOR V NEDELJO 29. OKTOBRA.

V nedeljo 29. oktobra ob 9. uri dopoldne so brez zunanjega hrupa napolnili brezposelni abiturienti in abiturientke mariborskih učiteljskih dvorano Delavske zbornice, da si ustanovijo svojo organizacijo.

Za predsednika zborovanja je bil izvoljen g. Šegula Pavle. Na njegov predlog je bila soglasno sprejeta udanostna brzojavka Ni. Vel. kralju. Temu je sledil globok in stvarno podan referat gđc. Vegen Marice o položaju brezposelne učiteljice. Orisala je obupni in nevzdržni položaj brezposelnih abiturientk, ki so kljub dolgemu studiju in trudopolnemu pripravanju za svoj bodoči poklic danes z diplomami v žepu na cesti, brez vsakega upa in brez vsake zaščite prepuščene same sebi. Nato je opozorila na edino rešitev, ki je možna le v samopomoči, v medsebojnem vzajemnem spopolnjevanju in dograjenosti, kar se da uspešno izvajati le v lastni organizaciji. Misli in predlogi referata so bili sprejeti z vsestranskim odobravanjem.

G. Baft Drago je podal nato poročilo o dosedanem delu in uspehih. Zatem je zbor rešil več važnih načelnih vprašanj, in sicer:

1. Vsi brezposelni učitelji enega okraja tvorijo svoj **avtonomen krožek brezposelnih učiteljev**, ki naj stopi v najozje tovariške stike z okrajnim društvom JUU, kakor tudi s posameznimi starejšimi uslužbenimi tovariši radi medsebojne pomoči, vzajemnega dela in radi močnejše stanovske zaščitne povezanosti.

2. Vsi krožki v dravski banovini tvorijo »Združenje brezposelnih učiteljev«, ki ima začasno svoj sedež v Mariboru.

3. Združenje se včlani v »Zvezi mladih intelektualcev«, da se tako stvori skupnost in zbliznanje vseh inteligenčnih stanov.

Nato je bil z nekaferimi spopolnitvami soglasno sprejet pravilnik združenja, na podlagi katerega naj bi bil glavni namen združenja:

1. skrb za omejitev strahotnih moralnih in materialnih vplivov prisilnega brezdelja na brezposelne in skrb za čim koristnejšo izrabo neprostovoljnih počitnic ter dočakanje konca krize in brezposelnosti s čim manjšimi žrtvami;

2. lajšanje bede in drugih neprijetnosti brezposelnosti s pomočjo organizirane, vzajemne samopomoči ter aktivnega, iniciativnega sodelovanja pri podružnicah osrednje borze dela za inteligenčne poklice in preskrba začasnih zaposlitev in zasluzka ter končno skupno pridobivanje onih materialnih ugodnosti, ki jih posameznik sam s svojimi močmi ne more doseči;

3. prevzgoja članstva iz socialnih komodežev, egoističnih brezobzirnežev in individualističnih brezbriznežev v nove ali truisistične ljudi s smislom za skupnost in samopomoč, z zaupanjem v samega sebe in z vero v boljše bodočnost;

4. spopolnjevanje splošne in strokovne izobrazbe, oplemenitenje čuta in okusa ter stremenje k notranji dograjenosti, dozorlosti in samostojnosti;

5. izdajanje lastnega lista za dvig optimizma, za zanetitev novega veselja in poguma, za krepljenje volje in srca, za dajanje iniciative za nova dela, za seznanjenje javnosti s potrebami, željami in iniciativo najmlajše brezposelne učiteljske generacije;

6. vodenje statistike in zbiranje podatkov o vprašanih, ki se tičejo problema brezposelnosti ter dajanje poročil, mnenj in predlogov o ureditvi in odpravi brezposelnosti;

7. iskanje in vzdrževanje prijateljskih stikov z brezposelnimi tovariši v drugih banovinah, s starejšimi aktivnimi tovariši, ter z njihovimi okrajnimi učiteljskimi društvi, z ostalimi stanovskimi združenji »Zveze mladih intelektualcev« ter ostalimi sorodnimi organizacijami;

8. pismene in osebne intervencije pri oblasteh in korporacijah ter

9. prostovoljno sodelovanje pri izvenšolski vzgoji »širših plasti našega naroda.

Po 10minutnem odmoru, ki je sledil, je bil izvoljen naslednji izvršni odbor:

Predsednik Šegula Pavle, podpredsednica Pisec Anica, tajnica Založnik Nada, blagajnik Hinterlehner Stanko, odborniki Hrečko Zoika, Lah Danica, Vegan Marica, Križaj Ivo, Oman Ignac, Šijanec Boris, Jarc Marjan in Sedmak Jovo. V nadzorstvo so bili izvoljeni: Prime Nela, Lorbek Maks in Škrabl Lojze.

Posebno živahen je postal razgovor o bodočem delu. Sprejet je bil obširen delovni program. Društvena soba se bo pozimi spremenila v klubovo čitalnico; na razpolago bo tudi šah. Za izpopolnitev izobrazbe bodo posamezni krožki priredili tedenske **diskusijske sestanke**. Združenje pa za vse člane skupne **izpopolnjevalne tečaje in mesečna zborovanja**. V pošteb bo prišlo tudi **hospitiranje po šolah in obisk muzejev, tvornic, delavnic** etc. Za zdravo družabnost in zabavo bodo skrbeli **pevski zbor, orkester, mladi oder** itd.

Pri slučajnostih se je predsednik gosp. Šegula zahvalil **Pedagoški Centrali, Ljudski univerzi in okrajnim učiteljskim društvom ter sekciji JUU**, in sicer prvi za brezplačno izposojanje pedagoške literature, drugi za podelitev brezplačnih vstopnic za svoja splošna kulturna predavanja, okrajnim učiteljskim društvom za dosedanje izdatno moralno in finančno pomoč ter končno sekciji JUU za brezplačno pošiljanje »Učiteljskega Tovariša« in »Popotnika«. Vse navedene organizacije so na ta način nudile brezposelnim možnost nadaljnega spopolnjevanja njihovega duševnega obzora, kar je sicer radi pomanjkanja finančnih sredstev pri brezposelnih zelo otežkočeno. Prav radi tega bodo brezposelni intervenirali tudi pri ostalih organizacijah in korporacijah, da jim v tem oziru priškočijo na pomoč.

Predsednik se je zahvalil vsem navzočim za njihovo pozornost ter je s pozivom na aktivno sodelovanje vseh tovarišev in tovarišic ob 12. uri zaključil zbor.

Morebitne reklamacije zoper volilni imenik je vložiti osebno ali pismeno naravnost pri volilni komisiji v reklamacijskem roku. Kdor zahteva vpis volilnega upravičenca, mora predložiti datum in člansko ter zavarovalno številko uvrstitvene odloka Pokojninskega zavoda. O vloženi reklamaciji bo odločala volilna komisija.

Voliti je treba v petih strokovnih edinicah 78 delegatov in 78 namestnikov, in sicer 39 delegatov in namestnikov iz skupine zavarovancev, 39 pa iz skupine službodajalcev. V vsaki strokovni ednici volita skupina zavarovancev in skupina službodajalcev vsaka po enako število delegatov in njihovih namestnikov, in sicer: prva strokovna ednica po 5 delegatov, druga 10, tretja 4, četrta 12, peta pa 8 delegatov in njihovih namestnikov. Volitve se vrše po proporenem volilnem redu pismeno z obveznimi kandidatnimi listami.

Vsak volilni upravičenec prejme od Pokojninskega zavoda glasovnico, ki jo po izpolnitvi vrne naravnost volilni komisiji Pokojninskega zavoda v Ljubljani. Če jo izgubil, lahko zahteva novo najkasneje do 25. novembra.

Vse motri Vaše zobe. Samo negovani zobje izpopolnijo Vašo zunanost. Odol je zaradi tega važno kozmetično sredstvo. Z njim se pridobi, če se stalno uporablja, lepo in zdravo zobovje. Odol pa premore še več: Učinkuje antiseptično.

ODOL

ne neguje samo, marveč tudi varuje Vaše zobe. — Odol se da uporabljati zelo varčno.

Kot kandidat, odnosno namestnik sme biti vpisan le tisti, ki ni izgubil volilne pravice za narodno skupščino. Kandidatne liste smejo biti napisane le na uradnih obrazcih, ki jih je izdala volilna komisija ter morajo obsegati toliko imen, kolikor se voli v dotični strokovni ednici delegatov in namestnikov. Na vsaki kandidatni listi pa mora biti jasno označena skupina, strokovna ednica ali stranka, ki je listo

sestavila. Kandidatne liste se vlagajo za vsako strokovno ednico posebej in morajo biti predložene volilni komisiji Pokojninskega zavoda najkasneje 12. novembra popoldne. Vsaka ednica z lastno kandidatno listo sme imenovati v volilno komisijo svojega zaupnika s kontrolno pravico in zastopnika, ki občuje kot strankin pooblaščenec z volilno komisijo.

Sokolstvo

Sokolsko bratstvo na plan!

Apel in akcija »Saveza Sokola kraljevine Jugoslavije« za poplavljenca.

Huda elementarna nesreča je občutno zadela severo-zahodne kraje naše države. Katastrofalne povodnji so uničile celine vasi in imetje tamkajšnjemu ljudstvu. In če ne bo izdatne pomoči, pretita od povodnji prizadetim na bližajočo se zimo revščina in lakota.

Država in razne humanitarne ustanove so pokrenile akcije za poplavljenca, da jim na ta način lajšajo gorje. Toda vse to nas Sokolov ne more zadovoljiti. Čeprav so te akcije lepe in plemenite, vendar ni dovolj, da se otare solza nesrečnejem, ki s strahom gledajo revščini nasproti.

Zato se hoče tudi naše Sokolstvo v pomožni akciji živahno udeleževati, in to tembolj, ker so med hudo prizadetimi tudi sokolski bratje in sestre, naš naraščaj, naši otroci, ki kličejo danes na pomoč.

Na sokolskem zborovanju župnih starost 21. t. m. v Beogradu je bilo po poročilih o katastrofalni povodnji sklenjeno, da uvede naše Sokolstvo pomožno akcijo, ki naj vsaj delno ublaži in lajša bedo in bol prizadetih bratov in sester. Z ozirom na ta sklep apelira uprava »Saveza SKJ« na vse brate in sestre, v prvi vrsti iz onih žup, ki jih ni zadela slična usoda, da organizirajo pomožno akcijo za poplavljenca. Uprava apelira na vse, da v tem težkem trenutku pokažejo sokolsko bratstvo in hitro dajo kolikor morejo, da se na ta način odzovejo apelu in izpolnijo del svoje sokolske dolžnosti.

Posebej poziva uprava bratske župe, društva in čete ter celokupno naše So-

kolstvo, da upošteva resnost in potrebo omenjene akcije in se prav tako požrtvovalno kakor leta 1928. in 1931. izkaže pri delu sokolskega bratstva in pomoči. Vse nabrane prispevke naj pošljejo župe in posamezne ednice upravi »Saveza SKJ« v Beograd na poštno-čekovni račun št. 53.600, ki bo nabrane darove najhitreje izročila namenjenim svrham.

Globoko prepričani, da se bo celokupno jugoslovansko Sokolstvo odzvalo apelu, verujemo, da bo tudi letošnja akcija rodila oni uspeh, ki ga željno pričakujejo naši hudo prizadeti bratje in sestre.

Zdravo!

Tajnik:

A. Brozovič.

I. namest. staroste:

E. Gangl.

Nova sokolska četa. Preteklo nedeljo je bila v Spuhlji pri Ptujju ustanovljena sokolska četa. Ustanovnega občnega zbora se je udeležilo lepo število domačinov in je k četi takoj pristopilo nad 30 članov. Pristrčne sokolske slovesnosti so se udeležili tudi starosta ptujskega matičnega društva br. dr. Šalamun, gimnazijski ravnatelj br. dr. Makso Kovačič, br. Ogorelec in drugi. Sokolska četa bo imela svoj delokrog za vso občino. V nedeljo 3. t. m. pa bo ustanovni občni zbor sokolske čete pri Sv. Marku niže Ptujja. Mladi četi želimo najlepšega napredka in razmaha!

Župni lutkovni oder. Kompleta župni lutkovni oder z lutkami je na razpolago sokolskim edinicam. Ono društvo, ki se zanima za lutkarstvo, naj se obrne s prošnjo na župni prosvetni odbor.

Razpis volitev v Pokojninski zavod

Navodila za izvršitev volitev.

Na temelju predpisov zakona o pokojninskem zavarovanju nameščenec v Slovenijo in Dalmacijo je predsednik Pokojninskega zavoda in obenem predsednik volilne komisije dr. Baltič razpisal volitve delegatov in njihovih namestnikov za občni zbor Pokojninskega zavoda za nameščenec v Ljubljani. Določil je dan volitev, odnosno dan ko naj se preštejejo glasovi, oddani ob volitvah 25. novembra t. l. ob 12. uri v uradnih prostorih Pokojninskega zavoda v Ljubljani.

Pri teh volitvah imajo aktivno volilno pravico vsi zavarovani nameščenec, ki so bili 15. oktobra t. l. člani Pokojninskega zavoda in njihovi službodajalci. Vsi volilni upravičenci se vodijo v enotnem volilnem imeniku, ki je sestavljen po 5 strokovnih edinicah, in sicer ločeno za nameščenec in službodajalce. Volilni imenik vseh volilnih upravičencev je razgrnjen pri mestnem konskripcijskem uradu do vključno 12. novembra med uradnimi urami.

Marlj Skalan:

OCEANOPOLIS

Roman o skrivnosti človeške prošlosti

Oba sta se hkratu ozrla proti nebu in napeto prisluhnila. Zares, zazdelo se jim je, da slišita neko rahlo sikanje in kmalu nato sta tudi opazila na nebu temno piko, ki se je vedno bolj naglo večala.

»To je letalo, ki gre po naju!« je dejal inženjer. Toda dokončati skoraj ni mogel, kajti temna stvar, ki se je spuščala izpod neba, je hip nato že dosegla tla in se ustavila prav v njihovi bližini. Letalo je pristalo skoraj brez vsakega surnka. Le malo se je zazibalo, nato pa negibno obstalo.

»Saj sem vam pravil«, je vzkliknil inženjer. »Vse je čista resnica. Letalo je tu, in sedaj ni nobenega dvoma več, da je bil tisti, s katerim sem govoril sinoči po radiu, sam doktor Danilo Doljan. To je letalo skrivnostnih podmorcev. Toda približajva se mu, da vidiva, kdo je v njem. Morda je prišel po naju celo Doljan sam...«

Prav tedaj so se pa tudi že odprla vrata letala in pred inženjerja in profesorja je skočila temna moška postava.

»Dober večer, gospoda!« ju je pozdravil neznanec. »Zdi se mi, da sta inženjer Skomar in profesor Roškar, mar ne?»

Tema je, pa vaju dobro ne vidim.«

»Da, inženjer Skomar in profesor Roškar sva«, je odgovoril inženjer.

»Potem bodita iskreno pozdravljena!« je dejal neznanec. »Prihajam v imeu svojega prijatelja doktorja Danila Doljana, da vaju popeljem po stratosferi v naše podmorje.«

»Doljan ni prišel?« je vprašal inženjer.

»Po stratosferi se bomo peljali?« je dodal preplašeno profesor.

»Doljan ni utegnil sam po vaju. Zadržujejo ga važni posli. Peljali pa se bomo res po stratosferi; toda ne bojte se, gospod profesor, taka vožnja s takim letalom, kakor je naše, ni nevarna, nasprotno, še zelo zanimiva je. Toda dovolite, da se vama predstavim; moje ime je doktor Astis.«

»Čujte, gospod doktor«, je dejal profesor Roškar, »ste vi morda tudi iz Oceanopolisa, mesta pod morjem?«

»Seveda sem«, je odgovoril Astis.

»In ste potomec starih Atlantov?«

»Sem.«

»Pa govorite tako lepo naš jezik. Kaj so bili stari Atlanti Slovenci?«

»Nikakor. Vaš jezik govorim zato, ker sem se ga nekoč učil. Toda o vsem tem

vam bom pripovedoval drugič. Sedaj ni časa za taka razpravljanja. Izvolita vstopiti! Mudi se. Pred zoro moramo biti že nad Oceanopolisom.«

»Pred zoro?« se je začudil Skomar.

»Saj to ni mogoče.«

»Prepričali se boste, dragi gospod inženjer«, je dejal Astis. »Naša letala vozijo z bliskovito naglico. Predolga jim ni nobena razdalja.«

Inženjer in profesor sta vstopila v skrivnostno letalo, za njima pa je prišel še Astis in zapri vrata. Hip nato je dal znak pilotu, ki je pričel premikati neke vzvode — in letalo se je najprej čisto rahlo in počasi odmeknilo od tal, nato pa je z vedno večjo brzino pohitelo v višave. Kmalu je letelo naglo kakor raketa. Tako je doseglo višino okoli 30 tisoč metrov nad zemljo ter se okrenilo v vodoravno smer proti sredini Atlantskega oceana.

»Sedaj smo 30 tisoč metrov nad zemljo«, je dejal Astis inženjerju in profesorju.

»Tako visoko?« sta se začudila.

»Lahko bi se dvignili tudi še višje, kakor bi hoteli in kolikor bi hoteli«, je pojasnjeval Astis, »toda to ni potrebno. V tej višini letimo lahko z zadostno brzino, tako, da dospemo pravočasno na cilj.«

»Neverjetno.« se je čudil profesor. »Tako vozilo! Kako je mogoče, da ste zgradili to čudo.«

»Načrti so stari«, je odgovoril Astis.

Tezno

Roditeljski sestanki. Kakor lansko leto, se bodo tudi letos prirejali na naši šoli roditeljski sestanki, ki so bili doslej vedno dobro obiskani in so pripomogli učitelstvu do lepših vzgojnih in učnih uspehov. Prvi sestanek bo 11. novembra, in sicer bo obravnavala učiteljica ga. Ledinekova temo: »Kako grešijo starši napram otrokom.«

Sport

Nacionalna liga. V nedeljo 5. t. m. se odigrajo naslednje tekme: v Zagrebu Concordia:Slavija (Sarajevo), v Novem Sadu Vojvodina:Hašk in v Beogradu Jugoslavija:Slavija (Ostjek).

Ljubljanska Ilirija v Mariboru. V tekmovalju za prvenstvo LNP se srečata v nedeljo 5. t. m. v Mariboru SK Železničar in SK Ilirija iz Ljubljane. Tekma bo ob 14.30 na igrišču SK Železničarja.

ISSK Maribor v Ljubljani. ISSK Maribor, ki se je v jesenskem prvenstvenem tekmovalju doslej nesrečno boril, bo v nedeljo 5. t. m. odigral svojo tretjo prvenstveno tekmo, in sicer proti ŽSK Hermesu v Ljubljani. Upamo, da se bo ISSK Maribor vrnil iz Ljubljane s prvimi točkami.

SK Rapid gostuje v nedeljo 5. t. m. v Celju, kjer bo odigral prvenstveno tekmo proti SSK Celju.

Slavija (Praga):Rapid (Dunaj) 8:3 (3:1)! Včeraj se je na Dunaju odigrala prijateljska tekma med praško Slavijo in dunajskim Rapidom, ki se je končala s katastrofalnim porazom Slavije v razmerju 8:3.

Dunaj:Pariz 4:1. Medmestna nogometna tekma, ki se je odigrala včeraj v Parizu, je prinesla reprezentanci Dunaja sigurno zmago.

Dežela stare indijanske kulture

PERU NEKDAJ IN DANES.

Amerika je poznala pred prihodom Kristofa Kolumba dva visoko kulturna indijanska naroda, Azteke in Inke ali prav za prav Peruance. Pa tudi ti so izhajali iz še starejše, in kakor vse kaže, še višje kulture, ki je propadla že pred tisočletji. Zanimivo je pri tem, da kažejo elementi vere teh starih kulturnih narodov Amerike na neko tesno sorodnost z vero starega Egipta. Tu kakor tam so častili solnčno božanstvo, gradili svetišča in piramide. Samo, da so ameriške piramide še starejše, kakor egiptčanske. Vendar je prodiranje v skrivnost stare indijanske kulture tako v Mehiki in ostali Srednji Ameriki, kakor v Peruju, silno težko, to pa zaradi strašnih razdejanj prvih osvobodilcev, Špancev.

Španci so prihajali v Ameriko kot nepomirljivi kristjani in kot pustolovci, ki bi radi obogateli. Najbolj jih je gnalo tja pripovedovanje o silnih množinah zlata. Ponekod so ga iskali zaman, drugod so ga na res našli. Tako tudi v Peruju. Tam so imeli Inki svetišča z zlatimi okraski, kipi, posodjem, pohištvom itd. Vladarji so imeli prestole iz čistega zlata. Španski zavojevalci so zato uničevali vse, samo da bi prišli do tega zlata, katero so potem odnesli, ne oziraje se na silno umetniško in kulturnozgodovinsko vrednost. Ker so mizno tega pobijali domačine kot »krivoverce« tako, kakor pobijamo danes mrčes, so v nekaj desetletjih uničili ne le ves kulturni peruanski narod, marveč tudi vsa njegova mesta in v njih hiše, svetišča in kar so krila. To uničenje je bilo tako popolno, da so znanstveniki, ko so pričeli iskati starine,

našli le še nekaj klavnih razbitin. Človeška zgodovina sploh ne pozna barbarstva, ki bi se dalo primerjati z barbarstvom španskih zavojevalcev v Ameriki. Huni in Vardali so ostali po svoji zloglasni slavi daleč za njimi.

Tako je tudi peruanska kultura popolnoma propadla. Ostanke domačinov so pobegnili v gozdove, kjer so polagoma postali divjaki, kakor divji gozdni pre-

bivalci ob Amazoni. Šele pozneje, ko so se Španci po popolnem uničenju pričeli stalno naseljevati v Peruju, so se Indijanci polagoma vračali iz gozdov, ali pa so jih naseljenci ujeli in prisilili k delu kot sužnje. Tako se je pričelo mešanje in pošpanjevanje Indijancev. Toda razmere so se nekoliko izboljšale šele tedaj, ko je Peru nehajl biči španska kolonija in se je l. 1821. proglasila samostojna republika. Do ustavnega življenja v res urejenih razmerah je pa moralo poteti še celih sto let. Peru je zavojeval Španec Pizarro l. 1531., po tem lahko uvidimo, koliko časa je trajalo uničevanje!

Republika Peru meri danes 1.355.000 km² (Jugoslavija 248.000 km²), šteje pa samo šest in pol milijona prebivalcev, od teh komaj nekaj več ko pol milijona belih. Ostali so mešanci in čisti Indijanci. Uradni in občevelni jezik je španski, toda govornica ni čista. Nižine in vzpetine ob Tihem oceanu so nerodovitne, puščavske in se dajo uporabiti za sladkorni trs, bombaž, riž in vinsko trto le, če se umetno namakajo. Težišče življenja je na visokih planotah Andov, ki segajo tu do 6760 m nadmorske višine. Glavno mesto republike je Lima, oddaljena deset kilometrov od morja, ki šteje sedaj okoli 230.000 prebivalcev in ima tudi univerzo. Njeno pristanišče je Callao. Na visokih andskih planotah je več manjših jezer, dočim je veliko Titikaško jezero le deloma v Peruju, ostali del je v Boliviji. Jezero leži 3812 m nad morjem in meri 8400 km². Največje mesto na peruanskem pobrežju je Puno. Tip domačina Peruca nam kaže slika, ki predstavlja nosilca vode, ki jo ponekod, v obrežni puščavi in na visokih planotah marsikje primanjkuje. Iz Peruja je doma tudi naš krompir.

(Dalje prihodnjik)

Mali oglasi

Razno

BANJE IN KADI
za zelje po brezkonkurenčnih cenah. Sodarstvo Suleer, Vojjašniška 7. 4167

KOZUHOVINASTE
plašče moderniziram in pre-krojim v jope po najnovejših pariških in dunajskih krojih. Jamčim za strokovno in solidno delo ter točno postrežbo. P. Semko, krznarski mojster. Gosposka ulica 37. 3360

MARTIN SAFRAN.
sobo-črkoslikar, pleskar in ličar. Maribor, Slovenska ulica 16, prevzema vsa v to stroko spadajoča dela ter jih izvršuje dobro in poceni. 2925

Spomnite se CMD

Stanovanje

DVOSOBNO, SOLNČNO STANOVANJE
s kuhinjo, oddam mirni stranki s 1. decembrom. Naslov v upravi lista. 4170

SOBO IN KUHINJO
oddam s 1. novemb. dvema mirnima osebama. Pobrežka cest. 21, blizu Magdalene 4169

Pouk

NEMŠČINA!
Inteligentna metoda brez učenja posameznih besed. Odlični uspehi tudi pri jezikovno nenadarjenih. Naslov v upravi. 4117

Sobo odda

GOSPODA
sprejemem na stanovanje in hrano. Vrbanova ulica 28. pritišje, desno. 4171

OPREMLJENO SOBO
oddam gospodu, gospodični ali zakonskemu paru. Aleksan drova cesta 17. I., dvorišče. 4172

Službo išče

ŠOFER, MEHANIČAR
z dobrimi izpričevanji, išče službo kjerkoli. Opravljal bi jo za vsako ceno. Pismene ponudbe na upravo »Večernika« pod »Zanesljivo«. 4168

BRIVSKI POMOČNIK,
dober delavec, z znanjem slovenskega in nemškega jezika, išče namēščenje. Vprašati pri Juratču, Glavni trg 1. 4173

Znižali smo ceno knjigi

»Prokletstvo ljubezni«

od Din 35'-na
Din 23'-

Dobite jo v upravi Jutra in Večernika v Mariboru, Gosposka ulica števil. 11